

2a circular

CONGRÉS INTERNACIONAL

ELS *DOLIA* A LES PROVÍNCIES D'*HISPANIA* EN ÈPOCA ROMANA.

ESTAT DE LA QÜESTIÓ I PERSPECTIVES

7, 8 i 9 de setembre de 2022

ICAC, Tarragona

Després de la recepció i valoració de les propostes de comunicació, el comitè organitzador de la Reunió Internacional *Dolia ex Hispania* es complau de presentar-vos el programa provisional de l'esdeveniment.

INFORMACIÓ PRÀCTICA

La reunió es celebrarà els dies **7, 8 i 9 de setembre de 2022**, a la Sala d'actes de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica, a Tarragona (plaça d'en Rovellat, s/n).

El temps de presentació serà de **20 minuts**. Tenint en compte l'elevat nombre de comunicacions que inclou el programa (i els horaris d'obertura de l'ICAC), demanem que es respecti el temps establert.

Tal com es va indicar en la primera circular, es preveu editar una **publicació** amb una selecció de les ponències i comunicacions presentades (que es sotmetran a un procés de revisió per parells). Per tal de poder publicar la monografia el més ràpid possible, **esperem l'entrega dels articles immediatament després del congrés**, això és, el 16 de setembre de 2022. L'extensió dels treballs es limita a un màxim de 10 pàgines (en Times New Roman 11) i el nombre d'imatges a 8. Ens posarem novament en contacte amb vosaltres per especificar les normes de publicació.

PRESENTACIÓ

El programa de la Reunió Internacional *Dolia ex Hispania* inclou 40 comunicacions, amb la participació d'un centenar d'investigadors i investigadores de 43 universitats, centres de recerca i entitats d'Espanya, França, Portugal, Alemanya, Itàlia, Romania i Marroc.

L'acte comptarà també amb una conferència inaugural (a càrrec de Charlotte Carrato, Mosaïques Archéologie) i una conferència de clausura (a càrrec de Yolanda Peña, UNED), a més de diversos espais de debat. Inauguraran l'acte el director de l'ICAC, Josep Maria Palet, i l'investigador Ramon Járrega, membre del comitè organitzador.

Les sessions s'organitzen en quatre seccions: província *Tarraconensis*, província *Lusitania*, província *Baetica* i vària.

PROGRAMA PROVISIONAL

Dimecres, 7 de setembre

9:00 h. **Inauguració oficial.** *Josep Maria Palet (director de l'ICAC) i Ramon Jàrrega (ICAC)*

9:30 h. **Conferència inaugural.** *Charlotte Carrato (Mosaiques Archéologie)*

SECCIÓ 1. PROVÍNCIA TARRACONENSIS

10:00 h. **Ponència.** «*Dolia ex Tarraconensi*». *Joaquim Tremoleda (MAC Empúries) i Maria Rueda (ICAC)*

10:30 h. «Algunos aspectos socioeconómicos acerca del uso del *dolium*». *Mateo González Vázquez (Universitat de Treveris)*

10:50 h. «La *cella vinaria* de la vil·la romana dels Pompeu Saurió, Besalú. Aspectes tècnics». *Joan Frigola (investigador independent); Pere Castanyer i Joaquim Tremoleda (MAC Empúries)*

11:10 h. **Pausa-cafè**

11:40 h. «Història d'un *dolium* a la *insula* 30 de la ciutat romana d'Empúries». *Marta Santos, Joaquim Tremoleda i Pere Castanyer (MAC Empúries)*

12:00 h. «Les reformes Baix imperials de la vil·la romana del Pla de l'Horta: del luxe a la practicalitat». *Ana Costa, Lluís Palahí i David Vivó (Universitat de Girona)*

12:20 h. «Un espai de treball amb *dolia* a la vil·la republicana del Collet (Calonge-St. Antoni)». *Marc Bouzas, Josep Burch, Marc Prat, Josep Maria Nolla, Lluís Palahí i David Vivó (Universitat de Girona)*

12:40 h. «*Dolia* i espais de magatzem a la comarca del Maresme». *Marta Prevosti (IEC/ICAC), Ramon Coll (Museu Romà) i Joan Francesc Clariana (Centre d'Estudis d'Arqueologia i Història de Mataró)*

13:00 h. **Debat**

13:00 a 15.30 h. **Pausa-dinar**

15:30 h. «Els *dolia* de la vil·la del Treball Digne». *Daniel Alcubierre (Museu d'Història de Barcelona); Jordi Ardiaca i Pere Lluís Artigues (Codex Arqueologia i Patrimoni); Antoni Rigo (Universitat de Barcelona)*

15:50 h. «Els *dolia* de la vil·la de Can Cabassa (Sant Cugat del Vallés). Ús i reutilització». *Pere Lluís Artigues (Codex Arqueologia i Patrimoni) i Antoni Rigo (Universitat de Barcelona)*

- 16:10 h. «Les *cellae vinariae* de les vil·les romanes de la Burguera (Salou) i dels Castelletes (La Canonja)». *Josep Francesc Roig (ICAC) i Rubén Ramírez (Virtual 3DR)*
- 16:30 h. «Experimentando con el *dolium* romano: desde los contenedores arqueológicos originales a la formalización de réplicas reales». *Antoni Martín (UB-CEIPAC/Generalitat de Catalunya), Bruno Parés i Josep Matés (artista i terrissaire)*
- 16:50 h. «*Dolia* en coves de l'àmbit ibèric peninsular. Unes reflexions». *Ramon Coll (Museu Romà) i Magí Miret (Generalitat de Catalunya)*
- 17:10 h. «Las llamadas *dolia* tardoantiguas: una aproximación desde *Tarraco(na)* (s. V – VIII dC)». *Francesc Rodríguez (UB/ICAC) i Josep Maria Macias (ICAC)*
- 17:30 h. «Aportaciones sobre *dolia* en el valle medio del Ebro». *Carmen Aguarod (SECAH)*
- 17:50 h. Debat

Dijous, 8 de setembre

- 9:00 h. «*Dolia* y otros grandes recipientes producidos en la alfarería edetana de Rascanya (Llíria)». *Esperança Huguet (Universitat de València) i Francisco J. Perua Barceló*
- 9:20 h. «Aproximación a los *dolia* de Ercávica (Cañaveruelas, Cuenca). Un primer estado de la cuestión». *María Ángeles Pascual Sánchez (Universitat de Castilla la Mancha)*
- 9:40 h. «Tinajas para la elaboración de vino del *torcularium* de Baños de El Peral (Valdepeñas, Ciudad Real)». *Tomás Torres, Miguel Ángel Hervás, Diego Lucendo, Luis Alejandro García i Manuel Melero (Barka Arqueólogos SL); Julián Vélez (Ajuntament de Valdepeñas); Domingo Fernández i Yolanda Peña (UNED)*
- 10:00 h. «*Dolia* tardorromanos en *Toletum*. Algunos ejemplares de Cuesta de los Portugueses». *Rafael Caballero i Elena I. Sánchez (Novas Arqueología)*
- 10:20 h. «Recipientes de almacenaje procedentes del *territorium* de *Carthago Nova*. La comarca del Campo de Cartagena». *Antonio Javier Murcia (Museo Teatro Romano de Cartagena)*
- 10:40 h. «La *cella olearia* del yacimiento de la Fuente de la Teja y su *instrumentum fundi* (Caravaca de la Cruz, Murcia): *Dolia* y *vasa olearia*». *Antonio Javier Murcia (Museo Teatro Romano de Cartagena) i Francisco Brotons (Museo Arqueológico de La Soledad)*
- 11:00 h. Pausa-cafè
- 11:30 h. «Los *dolia* procedentes del *castellum* Archivel y la *turris* de Barranda (Caravaca de la Cruz, Murcia)». *Francisco Brotons (Museo Arqueológico de La Soledad), Antonio Javier Murcia (Museo Teatro Romano de Cartagena)*
- 11:50 h. Debat

SECCIÓ 2. PROVÍNCIA *LUSITANIA*

12:10 h. **Ponència.** «*Dolia ex Lusitania*». ». José Carlos Quaresma (Universitat de Lisboa), Pedro Pereira (Universitat de Porto) i Sonia Bombico (Universitat d'Évora)

12:30 h. «Recipientes de almacenaje vinícola de época altoimperial en el Alto Douro portugués: El caso del Alto da Fonte do Milho (peso da Régua, Portugal). Tipologías, contextos de utilización y marco regional». Javier Larrazabal (Universitat de Minho)

13:00 h. «*Dolia ex Durius flumen – os dolia nas margens do Douro*». Pedro Pereira i Tony Silvino (CITCEM, Universitat de Porto)

13:00 a 15.30 h. Pausa-dinar

15:30 h. «A Encosta do Patarinho (Santa Comba Dão, Viseu): O estudo dos dolia como ferramenta para compreender a funcionalidade do sítio». Pedro Matos, Helena Catarino i Ricardo Jorge Costeira (Universitat de Coimbra)

15:50 h. «Os dolia de villa Cardilio (Torres Novas, Portugal): uma primeira abordagem à sua integração na economia da villa». Vítor Filipe, Catarina Viegas i Carlos Fabião (Universitat de Lisboa); Romão Ramos (Universitat Nova de Lisboa)

16:10 h. «*Dolia* da villa romana da Horta da Torre e do sitio arqueológico de São Pedro (Cabeço de Vide, Fronteira, Alentejo)». André Carneiro, César Oliveira i Sónia Bombico (Universitat de Évora); Pedro Pereira (Universitat do Porto) i José Quaresma (Universitat Nova de Lisboa)

16:30 h. «Os dolia da villa romana da Tourega (Évora): datos preliminares do seu estudo tipológico e petrográfico». Inês Vaz (Universitat de Coimbra) i Catarina Viegas (Universitat de Lisboa)

16:50 h. «La capacidad de almacenamiento de una villa exitosa en Lusitania: el modelo catónico en Milreu (Estói, Algarve)». Felix Teichner (Universitat de Marburgo) i José Carlos Quaresma (Universitat Nova de Lisboa)

17:10 h. «Importação e produção regional de dolia na faixa costeira da Lusitânia meridional: o caso de Loulé Valho». Catarina Viegas i Rui Roberto de Almeida (Universitat de Lisboa)

17:30 h. Debat

Divendres, 9 de setembre

SECCIÓ 3. PROVÍNCIA *BAETICA*

9:00 h. **Ponència.** «*Dolia ex Baetica*». Dario Bernal (Universitat de Cádiz); Enrique García i Iván González (Universitat de Sevilla); Oriane Bourgeon (ICAC)

9:40 h. «Los dolia en el interior del sureste peninsular: análisis y distribución». David Martínez (Universitat de València) i Rubén Fernández (ArqueoSur)

10:00 h. «*Dolia* en los territorios mineros de la vertiente norte de Sierra Morena: materiales y contextos». *Mar Zarzalejos (UNED) i Maria Rosa Pina (ICAC)*

10:20 h. «Análisis productivo, tipológico y arqueométrico de la producción de *dolia* del alfar de Cartuja (Granada)». *Macarena Bustamante-Álvarez i Elena H. Sánchez (Universitat de Granada)*

10:40 h. Pausa-cafè

SECCIÓ 4. VÀRIA

11:00 h. Ponència. «Les *dolia* et le vin oxydé». *Stephane Mauné (CNRS UMR5140)*

11:20 h. «Ogei (20): Una possible marca lèxica de capacitat ibèrica expressada en àmfores, sobre un dolium de Ruscino (Perpinyà)». *Joan Ferrer (Grup LITTERA / Universitat de Barcelona)*

11:40 h. «Tipología y usos de las *dolia* en las fronteras del Imperio: el ejemplo del yacimiento de Rirha (Marruecos)». *Charlotte Carrato (Mosaïques Archéologie); Nadia El-Bahri i Mohamed Kbiri Alaoui (INSAP); Hicham Hassini (Conservation de Lixus); Elsa Rocca (Universitat de Montpellier)*

12:00 h. «I *dolia* della villa di Santa Maria di Villasimius: un nuovo contesto produttivo dalla Sardegna romana». *Alessia Anedda i Marco Giومان (Universitat de Cagliari); Dario D'Orlando (investigador autònom)*

12:20 h. «I *dolia* della villa tardoantica di Aiano – Torracchia di Chiusi (San Gimignano, Siena)». *Marco Cavalieri, Anthony Peeters i Sarah Vyverman (Universitat Catòlica de Louvain); Sara Lenzi i Gloriana Pace (col·laboradores externes de la Universitat Catòlica de Louvain); Luca Polidoro (Universitat Catòlica del Sacro Cuore)*

12:40 h. «Domestic storage in a Late Roman insula from Histria (Constanța, Romania)». *Bianca Elena Grigoras i Georgiana Dinu (National Heritage Institute, Bucharest); Valentin Bottez (Universitat de Bucarest)*

13:00 h. Debat

13:20 h. Conferència de clausura. *Yolanda Peña (UNED)*

13:40 h. Pica-pica amb degustació de vi de la bodega MYDOLIA

Per a més informació, es pot contactar a l'adreça doliaexhispania@icac.cat.

COMITÈ ORGANITZADOR

Oriane Bourgeon, Institut Català d'Arqueologia Clàssica

Ramon Járrega, Institut Català d'Arqueologia Clàssica

Maria Rueda, Institut Català d'Arqueologia Clàssica

COMITÈ CIENTÍFIC

Daniel Mateo Corredor, Universitat d'Alacant / Institut Català d'Arqueologia Clàssica

Enric Colom Mendoza, Institut Català d'Arqueologia Clàssica

María Rosa Pina Burón, Institut Català d'Arqueologia Clàssica

Marta Prevosti Monclús, Institut d'Estudis Catalanas / Institut Català d'Arqueologia Clàssica

Joaquim Tremoleda Trilla, Museu d'Arqueologia de Catalunya - Empúries

José Juan Díaz Rodríguez, Universitat de Cadis

Antoni Martín Oliveras, Generalitat de Catalunya

Víctor Revilla Calvo, Universitat de Barcelona

Cèsar Carreras Monfort, Universitat Autònoma de Barcelona

María del Mar Zarzalejos Prieto, UNED

Darío Bernal Casasola, Universitat de Cadis

Enrique García Vargas, Universitat de Sevilla

María Isabel Fernández García, Universitat de Granada

Carmen Aguarod Ota, Ex Oficina Hispana, SECAH

Yolanda Peña Cervantes, UNED

Javier Salido Domínguez, Universitat Autònoma de Madrid

Iván González Tobar, Universitat Paul-Valéry, Montpellier

Charlotte Carrato, Mosaiques Archéologie

Stéphane Mauné, CNRS UMR-5140, Montpellier

Carlos Fabiao, Universitat de Lisboa

Catarina Viegas, Universitat de Lisboa

José Carlos Quaresma, Universitat de Lisboa

Pedro Pereira, Universitat de Porto - CITCEM

Sónia Bombico, Universitat d'Évora